

březen 2021

## ***Obráťte se na nás!***

Naše advokátní kancelář se intenzivně věnuje právní problematice týkající se koronavirové krize. Jsme připraveni Vám pomoci s uplatněním nároku na náhradu škody nebo Vám právně poradit ohledně čerpání příspěvků ze státních zdrojů (program Antivirus apod.).

Další informace naleznete na našich webových stránkách:

[www.tschopl.cz](http://www.tschopl.cz)

Zde také najdete způsoby, jak se s námi co nejrychleji spojit.

Vážený klienti,

jako každý měsíc Vám i tentokrát přinášíme oběžník naší advokátní kanceláře informující o nejdůležitějších právních novinkách.

V prvním článku přinášíme informace o novele zákona o praní špinavých peněz, a způsobech, jakými se tato novela projeví zejména při poskytování právních služeb.

Druhý článek pojednává o nových povinnostech zaměstnavatelů, které budou vyplývat z připravovaného zákona o ochraně oznamovatelů.

Nakonec se zabýváme nedávným rozhodnutím Nejvyššího soudu, které zpřísňuje podmínky pro odstoupení od konkurenční doložky.

Za celou naši kancelář Vám přejeme příjemné prožití Velikonoc.

**Tým advokátní kanceláře Tschöpl & Partner**



březen 2021

### **Testy ve všech firmách**

Od začátku března vláda skrze mimořádná opatření ministerstva postupně zavádí povinné testování zaměstnanců ve firmách.

Od 6. dubna bude povinné testování nově platit i pro všechny zaměstnavatel do 10 zaměstnanců a OSVČ.

Přítomnost zaměstnanců a OSVČ na pracovištích bude tak možná jen tehdy, pokud podstoupí v posledních 7 testů na přítomnost viru s negativním výsledkem.

To platí i pro OSVČ, které pracují samostatně (např. advokáti). Výjimku mají pouze OSVČ, které se na pracovištích nesetkávají se třetími osobami.

V případě pozitivního výsledku antigenního testu je zde povinnost opustit pracoviště a uvědomit svého lékaře, který objedná RT-PCR test.

## **Novela zákona proti praní špinavých peněz**

Dne 1.1.2021 nabyla účinnosti novela zákona o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu (dále jen „zákon AML“). Níže vám přinášíme přehled zásadních změn.

Novela je výsledkem transpozice směrnice EU o předcházení využívání finančního systému k praní špinavých peněz nebo financování terorismu a jejím cílem je zvýšit kontrolu nad finančními transakcemi a informovanost o samotných vlastnících a původu peněžních prostředků.

Úprava zákona AML se týká pouze určitých sledovaných činností, v advokátní praxi se bude jednat nejčastěji o zřízení advokátní úschovy či zakládání obchodní korporace. Povinnosti ze zákona AML ale dopadají na spoustu dalších subjektů, typicky například finanční instituce nebo nově na realitní kanceláře.

### **Identifikace a kontrola**

Na koho povinnosti ze zákona AML dopadají, stejně jako tímto zákonem sledované činnosti najdeme ve výčtu § 2 tohoto zákona. Pro naše účely zůstaňme například u sjednávání smlouvy o advokátní úschově.

Základními nástroji zákona AML jsou identifikace a kontrola klienta. Prakticky to znamená, že chcete-li si sjednat smlouvu o advokátní úschově, je advokát povinen provést vaši podrobnou identifikaci, a to kromě základních identifikačních údajů zjištěním údajů o vašem identifikačním průkazu, ověřením vaší fyzické podoby, a to zásadně za fyzické přítomnosti vaší osoby, zjištěním vašeho pohlaví či zjištěním, zda nejde o politicky exponovanou osobu.

U právnické osoby nestačí identifikační údaje této entity, ale je třeba podrobně identifikovat i jednatelů za tuto osobu a taktéž si ověřit údaje z evidence skutečných majitelů.



**březen 2021**

Novela však reflektuje aktuální trendy a vzhledem k tomu, že může být velmi složité zajistit fyzickou přítomnost identifikované osoby, nově se zjednodušuje a rozšiřuje i možnost identifikace na dálku. Lze se pozastavit nad nutností zjistit pohlaví identifikované osoby, neboť všichni vnímáme, že právě tento údaj začíná být ve společnosti citlivým tématem a často velmi těžce zjistitelnou skutečností.

Kontrola klienta pak spočívá zejména v získání a vyhodnocení informací o účelu a zamýšlené povaze obchodu, průběžném sledování obchodního vztahu a přezkoumávání zdrojů peněžních prostředků nebo jiného majetku, kterého se obchod nebo obchodní vztah týká. Při zjišťování skutečného majitele je advokát povinen nově vycházet nejen z evidence skutečných majitelů, ale je povinen využít jeden další zdroj. Zákon však neukládá, co takovým dalším zdrojem může být, a ne vždy je takový další zdroj informací jednoduché najít, což v konečném důsledku může znamenat, že bude advokát nucen klienta tzv. lustrvat prostřednictvím internetových vyhledávačů.

### **Povinnost mlčenlivosti advokáta**

Pokud advokát shledá obchod podezřelým, má povinnost takový podezřelý obchod oznámit Finančnímu analytickému úřadu bez zbytečného odkladu. Podezřelým obchodem se pro účely AML zákona rozumí obchod uskutečněný za okolností vyvolávajících podezření ze snahy o legalizaci výnosů z trestné činnosti nebo podezření, že v obchodu užitá prostředky jsou určeny k financování terorismu, nebo že obchod jinak souvisí nebo je spojen s financováním terorismu, anebo jiná skutečnost, která by mohla takovému podezření nasvědčovat.

To však neznamená, že byste se měli obávat se na advokáta otevřeně obrátit, neboť advokát je nadále povinen zachovávat mlčenlivost o informacích, které získal od klienta nebo jakýmkoliv jiným způsobem během nebo v souvislosti s poskytováním právních porad nebo následným ověřováním právního postavení klienta, obhajobou klienta v trestním řízení, zastupováním klienta v řízení před soudy, nebo poskytováním jakýchkoliv právních porad týkajících se těchto řízení, a to bez ohledu na to, zda tato řízení již byla zahájena či nikoliv nebo zda již byla ukončena.

-TK-



březen 2021

## Nové povinnosti pro zaměstnavatele při ochraně oznamovatelů

Vláda předložila Poslanecké sněmovně návrh zákona o ochraně oznamovatelů, jehož cílem je chránit zaměstnance před odvetnými opatřeními ze strany zaměstnavatele v případě, že zaměstnanec nahlásí protiprávní jednání zaměstnavatele. Níže vám přinášíme přehled základních informací o zákoně.

Pokud se někdo v souvislosti se svým zaměstnáním stane svědkem protiprávního jednání, které nese znaky trestného činu nebo přestupku nebo porušuje právní předpisy z vyjmenovaných oblastí, bude to moci nahlásit orgánům veřejné moci pomocí tzv. vnitřního oznamovacího systému. Oznamovatel bude pak chráněn před odvetnými opatřeními ze stran svého zaměstnavatele. Cílem návrhu je pomocí ochrany oznamovatelů účinněji odhalovat korupci a další závažné trestné činy.

### Vyjmenované oblasti

Vyjmenované oblasti, kterých se bude oznamování porušování právních předpisů týkat, jsou mimo jiné finanční služby, daně z příjmů právnických osob, legalizace výnosů z trestné činnosti, financování terorismu, ochrana spotřebitele, dopravní předpisy, ochrana životního prostředí a zvířat, jaderná bezpečnost, veřejné zakázky, hospodářská soutěž, ochrana zdraví a bezpečnosti, ochrana osobních údajů, finanční zájmy EU.

### Povinné subjekty, které musí zřídit oznamovací systém

Vnitřní oznamovací systém budou muset zřídit tzv. povinné subjekty. Těmi jsou zaměstnavatelé, kteří zaměstnávají alespoň 25 zaměstnanců, osoby poskytující spotřebitelské úvěry, někteří zaměstnavatelé podléhající dohledu ČNB podle zákona o podnikání na kapitálových trzích a podle zákona o investičních společnostech a investičních fondech, pojišťovny a zajišťovny, zaměstnavatelé zprostředkující pojištění nebo zajištění.

### Pojem oznamovatel je definován široce

Vzhledem ke snaze ochránit co největší okruh osob definuje návrh pojem oznamovatele široce. Jsou jím tak nejen zaměstnavatelé v pracovním poměru, ale také v poměru služebním, jako vojáci, policisté či hasiči. Dále sem mimo jiné spadají OSVČ, členové a funkcionáři právnické osoby, dobrovolníci, stážisté, a dokonce i účastníci pracovního pohovoru. Chráněn není pouze oznamovatel sám, ale například kolega, který mu pomáhal získat informace pro oznámení, osoba blízká či zaměstnanci oznamovatele. Na druhou stranu chráněn není oznamovatel, který podal vědomě nepravdivé oznámení.



**březen 2021**

### **Odvetná opatření jako pomsta za oznámení**

Návrh zákona mezi odvetná opatření nepočítá jen tvrdé následky jako je výpověď, odvolání, snížení platu či přeložení, ale například i změnu pracovní doby, pracovní posudek, vyžádání lékařského posudku, znemožnění osobního rozvoje či ostrakizace, pokud jsou vyvolány oznámením a mohou oznamovateli způsobit újmu. Účelem takto široké definice je zabránit, aby se povinný subjekt snažil oznamovateli pomstít tak, že mu namísto výpovědi alespoň znepríjemní život např. přesunutím na noční směny. V souvislosti s odvetnými opatřeními bude oznamovatel zvýhodněn v případě soudního sporu, kdy bude muset povinný subjekt dokázat, že přijaté opatření bylo objektivně odůvodněno, bylo přiměřené a nezbytné.

### **Co všechno musí povinný subjekt splnit?**

V rámci vnitřního oznamovacího systému bude muset povinný subjekt určit tzv. příslušnou osobu, která bude oznámení přijímat a zpracovávat. Na základě oznámení bude příslušná osoba navrhopat opatření k nápravě nebo k předejití protiprávního stavu. Příslušná osoba bude ze zákona vázána mlčenlivostí, a to i po výkonu činnosti. Plní pokyny povinného subjektu, jen pokud to nemaří její činnost podle tohoto zákona.

Povinný subjekt musí dále pro příslušnou osobu zajistit materiální prostředky k výkonu její činnosti. Musí zajistit, že důvěrné informace budou přístupné jen pro příslušnou osobu a nebudou se dostávat dále. Oznamovatelé musí být schopni podávat oznámení písemně, ústně nebo osobně.

Pro povinné subjekty existuje i možnost pověřit vedením tohoto systému třetí osobu. Také pro menší zaměstnavatele počítá návrh zákona s úlevami. Proto budou moci zaměstnavatelé s počtem zaměstnanců do 249 své vnitřní systémy navzájem sdílet.

### **Jak dlouho mají povinné subjekty čas na přípravu?**

Návrh počítá s povinností zřídit vnitřní oznamovací systémy nejpozději do 31. 3. 2022.

### **Jaké jsou důsledky nesplnění povinností podle zákona?**

Pokud povinný subjekt vnitřní oznamovací systém nezřídí, hrozí jí pokuta až 400.000 Kč nebo 3 % z čistého obrátu za poslední účetní období.

Jak ale vyplývá z názvu zákona, hlavním cílem je ochrana oznamovatelů. Pokud jsou tedy oznamovatelé vystaveni odvetným opatřením v souvislosti s jejich oznámením, hrozí povinnému subjektu pokuta až do výše 1.000.000 Kč nebo 5 % z čistého obrátu za poslední účetní období.



březen 2021

## Zpřísnění podmínek pro odstoupení od konkurenční doložky

Nedávné rozhodnutí Nejvyššího soudu přineslo další zpřísnění pro zaměstnavatele, který se rozhodne odstoupit od konkurenční doložky sjednané se zaměstnancem. Výpověď konkurenční doložky z důvodu, že její trvání není nadále přiměřené kvůli hodnotě informací získaných zaměstnancem, totiž nemůže záviset na volném uvážení zaměstnavatele.

Konkurenční doložka je smluvní ujednání mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem, jejímž sjednáním se zaměstnanec zavazuje, že určitou dobu po skončení zaměstnání se zdrží výkonu výdělečné činnosti, která by byla shodná s předmětem činnosti zaměstnavatele nebo která by měla vůči němu soutěžní povahu. Zaměstnavatel musí zaměstnanci za toto omezení poskytnout peněžité vyrovnání.

Konkurenční doložka se sjednává pouze u těch druhů prací, u kterých je to od zaměstnance možné požadovat vzhledem k povaze informací, poznatků, znalostí pracovních či technologických postupů, které v zaměstnání získal. Klasickým příkladem je např. zaměstnanec, který pracuje na pozici IT technika a během trvání pracovního poměru nabytí určité pracovní či technologické postupy, které jsou pro zaměstnavatele cenné.

Podle § 310 odst. 4 občanského zákoníku může zaměstnavatel od konkurenční doložky odstoupit pouze po dobu trvání pracovního poměru zaměstnance. Odstoupení je možné pouze z důvodů zákonných či smluvních.

Z judikatury Nejvyššího soudu přitom vyplývá, že **zaměstnavatel nesmí od konkurenční doložky odstoupit bez uvedení důvodu**. V případě, že **by došlo k odstoupení bez důvodu či z kteréhokoliv důvodu** (tj. z důvodu „libovolného“), bude odstoupení **neplatné**. Takovým jednáním by docházelo k ohrožení práv zaměstnance jako slabší strany pracovněprávního vztahu.

### Zákaz volného uvážení

V případě, kterým se Nejvyšší soud zabýval v rozhodnutí ze dne 5. 11. 2020, sp. zn. 21 Cdo 4779/2018, bylo v konkurenční doložce sjednáno, že zaměstnavatel může od konkurenční doložky odstoupit, „pokud dle svého volného uvážení dojde k závěru, že vzhledem k hodnotě informací, poznatků a znalostí pracovních a technologických postupů, které zaměstnanec získal v zaměstnání, by nebylo přiměřené a účelné, aby zaměstnavatel vůči zaměstnanci sjednaný zákaz konkurence vynucoval či na něm trval a hradil mu sjednané peněžité vyrovnání.“



**březen 2021**

Nejvyšší soud konstatoval, že ačkoliv může nastat situace, kdy uzavřená konkurenční doložka nebude účelná, jelikož zaměstnanec nezíská v pracovním poměru informace hodné ochrany. Na tuto eventualitu je však třeba myslet již při uzavírání konkurenční doložky a zpracovat je jako důvod pro odstoupení právě do dané konkurenční doložky. Není však možné odkázat pouze na volné uvážení zaměstnavatele, jestli zaměstnanec informace, které uplatnění konkurenční doložky odůvodňují, získal či nikoliv.

Nejvyšší soud tedy opět zdůraznil, že při posuzování konkurenčních doložek je třeba zohlednit aspekt ochrany zaměstnance jako slabší smluvní strany. Na to je třeba dbát při sjednávání konkurenčních doložek a vyhnout se formulacím, které zakládají nerovnováhu smluvních stran.

Konkrétně ve vztahu k aktuálnímu rozhodnutí Nejvyššího soudu je třeba doporučit, aby byly konkurenční doložky sjednávány pouze v případech, kdy lze důvodně očekávat jejich uplatnění. Odstoupení od konkurenční doložky totiž může být problematické, pokud je nebude možné objektivně odůvodnit a existenci těchto důvodů prokázat.

-VJ-

**březen 2021**



**Nenašli jste v oběžníku odpověď na otázku, kterou potřebujete právně posoudit? Ozvěte se nám, rádi Vám budeme nápomocní!**

Kancelář Praha:  
Pod Křížkem 428/4  
Praha 4 – Braník, 147 00  
Tel.: +420 273 136 130

Kancelář Brno  
Výstaviště 1  
Brno 647 00  
Tel.: +420 542 215 356

Kancelář Vídeň  
Mooslackengasse 17  
Vídeň 1190  
Tel.: +43 193 025 3010